

Národné účty - metodika

Posledná aktualizácia: 15.05.2020 | | Počet zobrazení: null

Kontakt

[Metaúdaje](#)

Kontaktná osoba

Organizácia

Odbor

Adresa

Telefón

Fax

E-mail

Anna Zvrškovcová

Štatistický úrad Slovenskej republiky (ŠÚ SR)

Sekcia makroekonomických štatistík

Miletičova 3, 824 67 Bratislava

+421 2 50236 507

anna.zvrskovcova@statistics.sk

I. Analytický rámec, koncept, definície a klasifikácie

- **Analytický rámec:** Národné účty sú zostavené podľa metodiky "Európsky systém národných a regionálnych účtov, 2010 (ďalej ESA 2010), ktorá umožňuje vykonávať analýzy a hodnotenie celkovej ekonomiky, špecifických oblastí alebo aspektov ekonomiky, vývoja ekonomiky v čase, porovnávanie ekonomiky SR vo vzťahu k ostatným ekonomikám.
- **Koncept a definície:** Pojmy v ESA 2010 opisujú ekonomické procesy v peňažných a bežne pozorovateľných jednotkách. Stavby a toky, ktoré nie sú bežne pozorovateľné v peňažných jednotkách alebo ktoré nemajú jasný peňažný ekvivalent, sa v ESA nezaznamenávajú. Pojmy ESA 2010 sú harmonizované s pojmami v iných sociálnych a ekonomických štatistikách, čím sa napomáha prepojeniu a porovnávaniu príslušných čísel tak, aby bolo možné zabezpečiť kvalitu údajov národných účtov. Okrem toho informácie obsiahnuté v týchto osobitných štatistikách môžu byť lepšie prepojené na všeobecné štatistiky národnej ekonomiky.
- **Klasifikácie:** Klasifikácie použité v systéme národných účtov SR podľa ESA 2010 sú v úplnom súlade s novým kódovaním SNA 2008, SK NACE Rev. 2, CPA 2008 (na úrovni agregácií použitých v Programe zasielania údajov národných účtov), COFOG a COICOP. Účty sú vybudované na malom počte koncepčných prvkov, konkrétne na sektoroch,

transakciách a klasifikáciách položiek, ktoré sú predmetom transakcií a iných tokov, najmä aktív a pasív. Každý z týchto prvkov má príslušnú hierarchickú klasifikáciu. Inštitucionálne sektory sú klasifikované podľa klasifikácie inštitucionálnych sektorov a subsektorov (ESA2010). Údaje o produkcii a medzispotrebe sú klasifikované podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností (SK NACE Rev.2) a štatistickej klasifikácie produktov podľa činností (CPA 2008). Dovoz a vývoz je klasifikovaný podľa harmonizovaného systému (HS). Výdavky domácností na konečnú spotrebu sú klasifikované podľa účelu, vychádzajúc z klasifikácie individuálnej spotreby podľa účelu použitia (COICOP), výdavky verejnej správy sa klasifikujú aj podľa klasifikácie výdavkov verejnej správy (COFOG).

II. Rozsah údajov

- Pokrytie transakcií: V súlade s ESA 2010.
- Geografické pokrytie: Celé územie Slovenskej republiky, vrátane extraregionálnych oblastí.
- Neevidované činnosti: Osobitne sú vykonávané úpravy na úplnosť za neevidovanú ekonomiku, to znamená tú časť ekonomiky, ktorá nie je meraná štatistickými ani inými výkazmi. Konkrétne sa dopočítavajú údaje za nelegálne činnosti (drogy, prostitúcia a pašovanie), upravujú sa napr. podhodnotené (produkcia) a nadhodnotené (medzispotreba) údaje, nepresnosti v obchodnom registri, atď.

III. Výpočtové postupy

- Čas zaznamenania: Zaznamenávanie sa vykonáva v období, v ktorom sa činnosť uskutočnila (accrual basis).
- Oceňovanie: Produkcia a hrubá pridaná hodnota sú oceňované v základných cenách, medzispotreba v cenách odberateľov a HDP v trhových cenách. Tvorba hrubého fixného kapitálu je oceňovaná v cenách odberateľov a zásoby v trhových cenách alebo vo výrobných cenách, ktoré sa upravujú o zisky/straty vyplývajúce v dôsledku z cenového vývoja počas ich skladovania (holding). Bytové služby sa odhadujú podľa nákladovej metódy, t. j. spočítaním všetkých príslušných nákladov, vrátane prevádzkových nákladov, nákladov na opravy a údržbu, spotrebu fixného kapitálu, príspevku do prevádzkového prebytku. Netrhová produkcia je stanovená podľa nákladov. Transakcie v zahraničnom obchode sú oceňované na základe cien f.o.b.

IV. Charakteristika základných údajov

- Povinnosť predkladania údajov v rámci štatistických zisťovaní je pre štatistické jednotky definovaná v zákone o štátnej štatistike. Komplexný a aktualizovaný Register organizácií sa používa pri návrhu pravidelných úplných a výberových zisťovaní, ktoré sú hlavným zdrojom údajov za podniky a závodné jednotky. Štatistické zisťovania za domácnosti sa nevykonávajú, využívajú sa administratívne zdroje údajov. Jednotky v sektore verejnej správy sú plne pokryté administratívnymi zdrojmi údajov, s výnimkou niektorých štruktúrnych členení, ktoré sa zabezpečujú v pravidelnom časovom intervale návrhom štatistického zisťovania. Jednotky sektora finančných korporácií a sektora neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam sú pokryté kombináciou zdrojových údajov, to znamená štatistických aj administratívnych. Pri zostavovaní účtov za sektor zahraničia sa využíva štatistika platobnej bilancie zostavovaná NBS a štatistika zahraničného obchodu s tovarmi zostavovaná ŠÚ SR. Pri podnikoch s 20 a viac zamestnancami je miera návratnosti 90 - 92 %. Pri malých podnikoch s počtom zamestnancov do 19 zamestnancov je miera návratnosti okolo 62 percent. Miera návratnosti za finančné organizácie oslovené štatistickým výkazníctvom predstavuje takmer 100 %. Zoznam štatistických výkazov a využívaných administratívnych zdrojov údajov je publikovaný v Programe štátnych štatistických zisťovaní.

V. Postupy zostavovania

HDP je jedným z kľúčových agregátov v ESA. HDP je meradlom celkovej ekonomickej činnosti na území ekonomiky, vedúcej k produkcii, ktorá uspokojuje konečný dopyt ekonomiky. Existujú tri spôsoby merania HDP v trhových cenách, ktoré musia navzájom poskytnúť jeden vybilancovaný údaj o HDP.

- 1. výrobná metóda ako súčet pridaných hodnôt vytvorených všetkými činnosťami, ktoré produkujú výrobky a služby, plus dane, mínus subvencie na produkty;
- 2. výdavková metóda ako súčet všetkých konečných výdavkov vynaložených buď na spotrebu konečnej produkcie v ekonomike, alebo na zvýšenie majetku, plus vývoz, mínus dovoz výrobkov a služieb;
- 3. dôchodková metóda ako súčet všetkých dôchodkov vytvorených v procese produkcie výrobkov a služieb plus dane z produkcie a dovozu, mínus subvencie.

Pri zostavovaní HDP využívame zdroje údajov pre výrobnú a výdavkovú metódu, dôchodková metóda zostavenia HDP je sekundárnou metódou a zostavuje sa odpočtom.

HDP podľa výrobných činností: Odhady hrubej produkcie a medzispotreby v bežných cenách sa zostavujú na základe prvotných zdrojových údajov získaných zo štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov údajov. Hrubá pridaná hodnota sa vypočíta ako rozdiel medzi hrubou produkciou a medzispotrebou. Získané údaje sa pri výberovom štatistickom zisťovaní upravujú štandardnými postupmi na dosiahnutie plného pokrytia. Za podniky, ktoré nepredložili výkazy sa robia úpravy na základe údajov zaznamenaných v sledovanom období podobnými podnikmi. Údaje sa ďalej upravujú na úplnosť za neevidovanú ekonomiku.

Prepočty do stálych cien sa robia pomocou dvojitej deflácie hrubej produkcie a medzispotreby s použitím príslušných cenových indexov (prepočet do cien predchádzajúceho roka a reťazenie k referenčnému roku 2015).

HDP podľa výdavkových kategórií: Hlavným zdrojom údajov pri odhadovaní konečnej spotreby domácností sú údaje z maloobchodu, zo štatistiky rodinných účtov a ďalších administratívnych a štatistických zdrojov údajov. Odhady konečnej spotreby domácností v stálych cenách sa počítajú pomocou príslušných indexov spotrebiteľských cien na úrovni skupín COICOP. Odhady výdavkov konečnej spotreby verejnej správy sa získavajú priamo zo zdrojov údajov spracovávaných Ministerstvom financií SR. Údaje o tvorbe hrubého fixného kapitálu sa zostavujú na základe informácií výdavkoch na obstaranie dlhodobého majetku zo štatistického výkazníctva alebo z administratívnych zdrojov údajov a prepočítavajú sa do stálych cien pomocou príslušných cenových indexov priemyselných výrobcov. Údaj o zmene stavu zásob sa získava ako rozdiel medzi vykázanou hodnotou stavu zásob na začiatku a na konci sledovaného obdobia a upravuje sa o zisky/straty spôsobené cenovým vývojom (holding). Odhady dovozu a vývozu výrobkov a služieb vychádzajú zo štatistiky zahraničného obchodu, z údajov platobnej bilancie a údaje v stálych cenách sa získavajú defláciou s použitím upravených cenových indexov domácej produkcie a upravených cenových indexov zahraničného obchodu.

Celková zamestnanosť: Zamestnanosť je vyjadrená počtom osôb zamestnancov a samozamestnávateľov, ktorí sú zapojení do výrobných činností spadajúcej do rámca výroby v SNÚ. Pri konštrukcii ukazovateľov účtov práce sa používa metóda bilancovania, t.j. bilancuje sa ponuka pracovných síl s dopytom. Ide o porovnávanie a harmonizovanie dát získaných z podnikových zisťovaní s dátami získanými z výberového zisťovania pracovných síl v domácnostiach tak, aby zodpovedali definíciám ILO a ESNA 2010. Podľa ESNU je zamestnanosť vyjadrená v domácom koncepte. V tomto koncepte sa získavajú dáta z podnikových zisťovaní. V záujme porovnateľnosti sa dáta z výberových zisťovaní pracovných síl (zisťované na základe národného konceptu) upravujú o položky ako počet rezidentov pracujúcich v zahraničí, nerezidentov prichádzajúcich zo zahraničia, zamestnancov v kolektívnych domácnostiach, žien na materskej dovolenke a podobne.

VI. Ostatné aspekty

- Časové rady údajov HDP sú zostavené podľa ESA 2010 a sú k dispozícii v bežných cenách, stálych cenách predchádzajúceho roka a stálych cenách vypočítaných reťazením objemov s použitím referenčného roka 2015 na www.statistics.sk. Zverejnené revidované údaje sú za roky 2016-2018 a údaje za rok 2019 sú predbežné.
- Rozdiel medzi výrobnou a výdavkovou metódou HDP v štvrťročných účtoch vyplýva z rozdielnych zdrojov údajov využívaných pri zostavovaní HDP ako aj z nižšej dostupnosti údajov na štvrťročnej báze a vyjadruje sa osobitne ako štatistická diskrepancia. Dôchodková metóda slúži na porovnanie výsledkov HDP zostavených výrobnou a výdavkovou metódou.
- Sezónne očistenie: Sezónne očistené štvrťročné časové rady hrubého domáceho produktu a jeho zložiek boli získané aplikáciou metódy TRAMO-SEATS, ktorá je súčasťou programového produktu JDemetra+ (verzia 2.0.0). Pôvodné časové rady týchto ukazovateľov boli analyzované v bežných aj v stálych cenách, pričom sezónna analýza potvrdila štatisticky významný vplyv sezónnej zložky na vývoj analyzovaných časových radov.
- Spotreba fixného kapitálu sa vypočítava odporúčanou metódou PIM (Perpetual Inventory Method).
- Územné členenie: Odhady HDP na obyvateľa a hrubá pridaná hodnota a tvorba hrubého fixného kapitálu podľa odvetví sa počítajú podľa regiónov na úrovni NUTS 2 a NUTS 3 (Nomenklatúra Eurostatu o územných jednotkách pre tvorbu regionálnych štatistík v Európskej únii). V Slovenskej republike sa NUTS 2 týka nasledujúcich regiónov Bratislavský kraj, Západné, Stredné a Východné Slovensko a NUTS 3 sa vzťahuje na 8 krajov.